

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.
Előfizetési árak:
 Helyben házhoz hordva.
 Égész évre 12 ft
 Fél évre 6 ft
 Negyed évre 3 ft
 Egy hónapra 1 ft

Vidékre postán küldve:
 Égész évre 14 ft — kr.
 Fél évre 7 ft — kr.
 Negyed évre 3 ft 50 kr.
 Egy hónapra 1 ft 20 kr

Hirdetések helyben fizetendő.
 Százalékot nem adunk.

Szerkesztőség:
 Petőfi-utca 1. szám II. emelet
 Bőrmentelen leveleket csak ismert
 kéztől fogadunk el.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
 Petőfi-utca 1. sz. (Ungerleider Albert
 könyvnyomdájában.)

Hirdetések díjazásának mérték:
 Egyes szám 5 kr., ünnep- és vasár-
 nap utáni szám 3 kr.

Natalia védekezése.

Arad szept. 12.

Natalia szerb királyné védekező iratát közzétették tegnap a lapok, a mit a belgrádi oparehia konzisztoriumához intéztet.

Ez még egy asszonytól is nagyon naiv. Milán király jó és okos ember; ő nem lesz kérelmetlen azon nővel szemben, kiben éveken át szerelme boldogságát látta s ki soha sem fog megszűnni forró szeretettel egyetlen fiának anyja lenni, de másként kell közelednie, meg kell mutatnia, hogy tanult a káron, melyet saját hibáján folytán szenvedett. Periratának a hírlapokban való közzététele volna bizonyítéka annak, hogy tanult volna.

Boldogtalan, sajnálatra méltó asszony fiatal, szép, gazdag, ellátva mindennel, a mi boldogíthat pihenés nélkül tévelyeg országáról országra, egyik hamis pozícióból a másikba. Bánatát az utcára viszi s minden népek mutatja a sebet, melytől szíve vérzik. Bánatát maga szerzte magának, saját keze volt az, mely a vérző sebet ütötte s a mit mond, tessz, jobb volna, ha nem mondaná s tenné.

Perirata, mit a lapok közzétel, értesülésünk alapján, meg lehetősé hű fordítása a királyné francia szövegű beadványának, ki szerb nyelven szerkesztett okiratot nem képes nyelvtudás megérteni, míg a francia nyelven nincsenek rá nézve titkai, s így minden fontos érdeket érintő okmányt, mely általa aláírandó, előbb hiteles francia szöveggel kell eléje terjeszteni. De dacára annak, hogy a lapok által közölt szöveg helyes, a »Times« által előbb közzétett változat sem lehet hamisítottunk mondani. Az, alapszövegekben, a királyné kezdeményezéséből származott s arra volt szánva, hogy a kellő perrendszeri alakba öntve a konzisztorium elé terjesztik; de Pirocsanác a királyné képviselője, teljes erejéből ellenezte egy formális vitairat benyújtását, mely csak rossz vért szülhetett volna s a királyi házaspár viszonyát még ekkeseredettebbé tette volna s kivitte a királynénál, hogy beadványában vitát s gyűlöletet mellőzve a kibékülést és kiegyezést, a mindkettőjük által egyformán szeretett gyermek érdekében állítsa előtérbe. Így jött létre a második, a tényleg benyújtott beadvány.

Ez szeledebb, enyhébb, nőesebb, mint az első válat, de szintén nem kifogástalanul korrekt, vagy éppen megcáfolhatlan. Nincs eszünkbe a királyi perlekedőnővel polemizálni, perirata választ írni; valóban asszonyosan logikátlan argumentációja tarthatatlanságának kimutatása végett elég csak azon egy momentumot kiemelni, hogy a királyné előbb

azon állítás mellett küzd, hogy a király felette áll a közönséges jognak, azután ugyanezen király kifejezett akaratával ellentétben mégis minden áron azt kívánja, hogy személyesen jelenjék meg Belgrádban a konzisztorium előtt.

Ez még egy asszonytól is nagyon naiv. Milán király jó és okos ember; ő nem lesz kérelmetlen azon nővel szemben, kiben éveken át szerelme boldogságát látta s ki soha sem fog megszűnni forró szeretettel egyetlen fiának anyja lenni, de másként kell közelednie, meg kell mutatnia, hogy tanult a káron, melyet saját hibáján folytán szenvedett. Periratának a hírlapokban való közzététele volna bizonyítéka annak, hogy tanult volna.

A budapest-belvárosi szabadalvú párt kedden a »Hungaria« szállóban népes értekezletet tartott. Az értekezlet kimondotta a párt megalakulását és K a u t z Gyula indítványára S t e i g e r Gyulát, az első hazai takarékpénztár igazgatóját, kikéltették a szabadalvú párt jelölté. Steiger Gyula megjelent az értekezleten, a j e l ö l t s é g e t elfogadta, egy rövid beszéd kíséretében, mely egyuttal programbeszéd volt. Az értekezlet felolvassa ez:

K a u t z Gyula rámutat az úrra, melyet Trefort maga után hagyott. A belvárosi mandátum szintén elvesztette benne tulajdonosát. E mandátum betöltéséről gondoskodni kell. Egy oly férfit ajánl, ki a város szülöttje és ez Steiger Gyula. Egy küldöttség menesztését javasolja Steigerhez, hogy nyilatkozzék az iránt, hajlandó e országos szabadalvú párt elvi programja alapján elfogadni a jelölést. Beszédét ekként végezte: A belvárosi szabadalvú párt elvi álláspontot foglal el, a midőn a küldöttség kilep. Mi tiszteljük az ellenzék jelöltjét: K a s I v o r báró személyét, elismerjük hazafiságát és polgári erényeit, de abban a meggyőződésben is vagyunk, hogy ő testestül-lekeltül az ellenzék híve s nem tehetjük fel, hogy e politikai álláspontját megváltoztatta volna. Tiszteljük továbbá minden választó polgár egyéni meggyőződését s csak helyeselteljük, ha ezt aytalan és szabadon követi. Ki kell azonban jelentenünk azt is, hogy a szabadalvú párt ama tagjai, kik K a s b á r ó pártjához csatlakoztak, oly magatartást követnek, mely a szabadalvú párt álláspontjával és elveivel merőben ellenkezők és a pártkötélnek természetével és követelményeivel össze nem fér.

E közben megtörtént a párt-szervekedés és a Steiger Gyuláért ment küldöttség megérkezése.

Steiger Gyula megköszönte a bizalmat, melyet nem várt és a melyet — ugymond — meg nem érdemelt. Féltve és vonakodva vállalkozott elfogadni a megjelöltet Deák és Trefort egykori kerületében. Vonakodásának egyik oka az is, hogy mint az ország egyik pénzintézetének igazgatója, igen sok teendője van. De miután megnyugtást nyert az iránt, hogy a képviselői kötelességek teljesítése mellett az intézet vezetése sem fog csorbát szenvedni, egy percig sem haboz tovább és a jelöltséget elfogadja.

Huszonegy év óta lelkes katonája volt a szabadalvú eszméknek és lesz ezután is. Hívón fogja támogatni a szabadalvú kormányt is. Pártállása ebből eléggé kivüláglik. Ezek után nagyjában azt a birt is óhajtja jelezni, melyen a jövő országgyűlésnek mozognia kell.

Az országgyűlés legsürgősabb, legkörmlyőbb munkája az ország pénzügyeinek rendezése. Pénzügyeink rendezése alatt nem a pillanatnyi, hanem a gyökeres pénzügyi rendezést érti. Némi aggodalommal tölti el, hogy éppen a pénzügyek terén a közterhek viselésében aligha el nem mentünk — már igen közel legalább — ama határig, melyen túl, legalább egy bizonyos ideig, menni nem lehet. Attól tart, hogy maga a véderő tekintetében egy kissé talán túlmegyünk ama határon egy ilyen iparszegény országban, mint a miénk, a hol a munkásoknak oly nagy szükség van; de másrészt tudja azt is, hogy a mi pénzügyeinket igenis lehet rendezni és örömmel fogja támogatni mindama törekvést, mely e munkára irányul. De ugyanezkor meg kell tanulnunk mindama törekvést, mely e munkára irányul. De ugyanezkor meg kell tanulnunk mindama törekvést, mely e munkára irányul. De ugyanezkor meg kell tanulnunk mindama törekvést, mely e munkára irányul.

A megszerveztetés azonban nem mindenütt tartja megengedhetőnek, így nem tartja megengedhetőnek a megtakarítást az igazság szolgálatának, a közigazgatás és közoktatás terén. A mi a közigazgatást illeti, csupán a fővárosi adminisztrációról kíván szólni. Az az állapot, mely most van, sokáig nem tarthat. Az adminisztratív gépezet közköz mozgásának egyik oka feltétlenül a fővárosi törvények egyes intézkedéseiben rejlik. Igen helyes és csak támogatásra méltó ténye a kormányának az, hogy különösen a fővárosi adminisztráció terén a javítások helyesebb és gyökeresebb általkítása terére lépnek. Ez volna az országgyűlésnek évről-évre szóló munkaprogramja. Nagy hódolattal van ugyan a szónoklati remek iránt, az országgyűlés feladata még inkább abban áll: kevesebb szó, de sokkal több tett és bár csendesebb, de intenzívebb munka.

Ujra megköszönve a választók bizalmát, igéri, hogy szorgalommal, buzgalommal, jóakarattal és csekély ugyan, de min-

den tehetségével iparkodni fog kötelességét teljesíteni és úgy az ország, mint a nemzet és főváros javára csekély tehetségével közreműködni.

Végül K a u t z Gyula megköszönte Steigernek hogy a jelöltséget elfogadta és ezzel az értekezletet véget ért.

Kaas Ivor báró képviselő-jelöltsége. Összinté részvétellel olvassuk a fővárosi lapokban, hogy a Kaas Ivor kijelölésére tartott pártgyűlésen az egyik elnök K l é h István, fia betegsége miatt nem jelenhetett meg. Attól tartunk, hogy a derék fiu betegsége választás utáni fogja tartóztatni az apát a gyűléseken való részvételtől, mert K l é h István pártbárádságáról föl nem tehető, hogy azért nem menne a Kaas-párt gyűlésire, mert az első hazai takarékpénztárnak igazgató-tanácsosa, a mely takarékpénztárnak a szabadalvú párt jelöltje S t e i g e r Gyula, elnök-igazgatója. — Komolyabb ennél R e m é n y i Antal ügyvédnek a lapokban megjelent azon nyilatkozata, hogy beleegyezése nélkül hirdeti őt a Kaas-párt egyik alelnökének. Csak még több ilyen visszavonó nyilatkozat ne érje a pártot! A mint olvassuk, 300 tagú bizottságot is választottak, de nagy sajnálatunkra nem találjuk névsorukat a lapokban.

A magyar nyelv tanítása a magyarországi szerb felekezeti iskolákban. A budapesti »Szepszki Náród« szerint az Angyelicus German szerb patriarcha elnökelete alatt tartott szerb nemzeti egyház-iskolai tanács legutóbbi ülésén Karlócán Vukicsевич (v. a magyarországi szerb felekezeti iskolák főiskolai ideiglenes előadó helyettese, előterjeszté az általa kidolgozott javaslatot az a magyar nyelvnek tanításáról a magyarországi szerb felekezeti iskolákban levő javaslatot az 1879. évi XVIII. törvényekik s az ugyerre vonatkozó miniszteri rendeletek alapján készítette. A szerb egyházközi tanács a neki beterjesztett javaslati tervezet minden változtatás és észrevétel nélkül fogadta el. Az ülésen az elnök szerb patriarchaon kívül (kinek sulys megbetegedéséről szaranyra kelt hírek közölték) jelen voltak Polit Mihály dr., Tyrity Isidor dr., patriarháusi titkár, Borota esperes, Lázia T. a karlócazi gimnasiun igazgatója s mások. Feltűnik, hogy az újidei szerb ellenzék sajtó a magyar nyelvnek a magyarországi szerb felekezeti iskolákban való oktatására vonatkozó ezen igen fontos tőléről és aktuáról nem vezt tudomást.

VAROSI KÖZÜGYEK.

— A szeptemberi közgyűlés. —

— szeptember 12.

Arad város törvényhatóság bizottsága ma délután tartotta rendes havi ülését.

A közgyűlésen nagyon meglátzott, hogy vége nár a holt szezonnak. A városatyák tekintélyes számmal jelenek meg s a gyűlés kezdetétől végig nagyon élénk hangulatban folyt le.

A napirend előtt F á b i á n László elnök főispán emlékezett meg Trefort Agoston miniszter elhunytáról s indítványára a közgyűlés fájdalmat jegyzőkönyvileg megörökítteti határozta.

Vol két interpelláció is, mielőtt a napirendre kitűzött ügyek tárgyalására került volna a sor.

A v a r f f y Ferencz dr. a magyar asszisztársaság érdekében interpellálta a polgármestert. Az iránt intézett kérdést, hogy való-e az, mikép a háztulajdonosok által magyar asszisztársaság által készített asszisztársaság a város nem fogadja el. S a l a c z polgármester nyomban megadta az interpellációra a választ, de ezzel az interpelláció megelégedve nem lép, interpellációjának a jövő közgyűlés napirendjére való tűzését kérte, mi megtörtént.

A d l e r Lipót dr. az iránt interpellálta a főkapitányt, hogy van-e tudomása arról, hogy a napokban a Grünberger-féle uszoda-ban egy hulla fogatott ki, s nem tartja-e szükségesnek ezen esetből kifolyólag elrendelni, hogy az uszoda kosárral látassék el, hogy mint az mindentől máshol is szokás. van. — U r b á n y i János főkapitány és S a l a c z Gyula felszólalása után a többség az indítvány felett napirendre tért.

A közgyűlés legfontosabb tárgya M ü l e k Lajos drnak lapunk keddi számában ismertetett indítványa volt. A tanács javaslatára M ü l e k i n d i t v á n y a e g y h a n g u l a g e l f o g a d t a t e t t.

Nagy vitát kellett a szónyugra került asszisztársaság ügye és Z e m p l é n y i Sándor kérvénye a kávéház parkettirozása, és egy új kioszk építésére vonatkozólag.

Részletes tudósításunk a következő:

II.

F á b i á n László főispán elnökelete alatt jelen voltak: S a l a c z Gyula, I n s t i t u t o r i e Kálmán, P e r g e r János U r b á n y i

„AZ ARADI KÖZLÖNY“ tárczája.

(Szeptember 13.)

A sár.

(Egy kis elmélkedés)

Nemzeti kulturánk egyik tényezője a sár, negatív értelemben Nemcsak ország-utakat és utcákat borít, hanem — természetesen — el is temeti mindazt, a mi nem lehet ott, a hol sár van. Se cleveneg, se csinoság, hanem csak kimondhatatlanul hatalmas sárfészkek és parasztváros.

Nyáron a por, télen a sár, a mi legtöbb városunk eltorlódhatatlan ősi bélyege.

Mikor egy-egy jóvávaló községben, melynek lakossága nincs alább a 6000 léleknel, de sokszor a 15.000-et is megélti, tekintetes uraimok annak rendi szerint szószel elhatározzák, meg a költségeket is megajánlják rá, hogy legyen kizsedőv intézet, a nemzeti uram pedig megvárja a tarkó-ját, a azt veti ellen nagy aggalysan: »de hát mikor sár lesz?« akkor látja be csak mindenki, hogy sár lesz, nincs kizsedőv. Ki viszi, hogyan hordja oda a gyermekeket, mikor meg halálos betegget sem lehet látogatni, ha a tulsó soron fekszik.

Persze, ha bokáig, vagy szárközépig érő sárról volna szó. De ez ritkaság a nagy alföldön, vagy kedvező időjárás kell hozzá. Ha nem akkor ugy októberben felfakadnak az utak, azután egész adventben se szél, se fagy. Akkor ott van az országút, a hol legfensőbb. Maszról úgy ragyog, mintha bádog volna. Hát aztán bent az utcák! A föld megolvadt és folyik, s visszafelé az ég szürke felhőkkel éppen olyan szürke felhőkkel. A házak tövébe felvont dombos martot talpajla mindenki, és csinál rajta a csizmájával olyan hatalmas sinitásokat, hogy az utána követőzőnek okvetlen végig kell azon csuszni. Se szoroncseje, ha meg tud fogozni alkészében, fakertben. Hátha még aztan szembe is találkozik a haragosával.

A posta erre az időre két nagy kerekét kap, nehogy elmerüljön, a mit hoz. Ez csak el-elvergődik okkal-móddal, mert a onorációrok és a katonatiszt urak bizto-

sítják a postamestert, hogy jó helyett jó lesz. Bizonyosan beleful egy vagy kettő. De más állat ott ugyan nem jár az utca közepén; más mindenki kiméli a jószágát.

De ugyan hány helyen nem biztosítják a postamestert a levelek és az újságok kedvéért. Elmaradnak azok rendszeren. Szja! vis major. Az ellen nem tehet senki, ép úgy, mint a földrengés ellen.

Egy szál deszka a házak előtt, kecske-lábakon; rostélyosan rakott gerendák a keresztelő utcáknál jó, a hol van, de a hol nincs! Mennyi deszka kellene! Azt pedig éjjelenként a fenekellen sár sem vésdelmezné meg, hogy türe ne kerüljön. Mert a fa éppen olyan ritka mint a kö.

Fája, köve nincs az alföldnek. Még az uras házakban is ott a nagy boglyas kemence a garnituraszobákban. Hába találtak fel a Meidinger kályhát. A közén ide el nem hat. Mi történnék a szalmával, a tengeri szárral, a tengeri csutkával? El kell ezt égetni, és nagyon szereti is az öreg, ott a sutban. Ha kevés ott a tüze. Fa nincs, nagyon drága. Középre minek adni pénzt. A tüzeznek szintén csak van szaga.

A mi pedig a sárat illeti, tessék csak meggondolni, hogy egy négyszög arasznyi kőköcska 18 krba kerül. Arról ábrándozhatik Debreczen, de az is csak ábrándozhatik, mert vajjon komolyan el lehet-e képzelní, hogy a híres piac-utca valaha olyan tésben ki lesz kövezve, aztán a többi széles utcából legalább annyi, a hova két oldalról biztosan oda hordhassák a szekerek a sárat. De már — csak példánul hozva fel — a Sárrét gyöngye, Bereitzy-Ujfalu gondolhat-e haszterre.

Vagy talán mindjárt aszfaltolni kellene kezdeni?

Valószínű, hogy sokan törték ezen már a fejüket. Ilyen sáros időben nagyon lehet plánuumokat csinálni, mikor az ember ott áll az ablakul, egy átkozott rosszul szelelő pipával és azzal az eltökélt szándékkal, hogy a kit most meglát az utcán (persze csak az inn-nső oldalon) azt tovább nem ereszti, hanem lefogja legalább estig, hadd halljon más emberi hangot is, mint a bálnál akad.

Ez nem homok, mely nyeli a vizet; ez sürt föld, mely csak mértékekkel fogadja magába a felhűről hulló áldást, a többit pedig mértéktelentül odaadja a kátyuknak, ár-

kolnak, főképen pedig az utaknak, ahol olyan érzékeny, hogy ha egy szekér végig cizammog rajta, hát ellent nem állna neki, csak hadd habarja végig, a hogy tudja.

Ha vajjon lehet-e még az országúton kacászni? Tessék megpróbálni eljutni oda kacászni. Csakis azért nem lehet.

De hogy azokban a nagy és népes községekben és városokban az utcák most sem különbek, mint ötven esztendővel ezelőtt, az bizonyos. A kovács tüzhelyén megkeményült szén-salak; a téglalagotokban négyesével, tizesével összefortt téglatuskók egy-egy ugrásnyi távolba elhelyezve: ennyi az egész kövezet, melynek ocsija azonban nem egészen bizonyos mert ép úgy arra való lehet, hogy valaki egyik kaputól a másikig elugrándozzék, mint hogy bizonyos nyaktörő ügyesség megszerzésében gyakorolja magát.

A sár föl minden életet faluk, városok önmaguknak zsugorodnak össze; lemondanak egymásról. Az utcák néptelemekké válnak. Senkinek sincs dolga többé, csak feladata, végig élni egy kárhozatos fétlenség. A legnagyobb probléma, hogy a hivatalok mikép funkcionálnak. Még az adóvégrehajtás is megszűnik. Az embri alak, mely elvétre megjelenik, az ősi ember, az elemekkel való küzdelemre felfegyverkezve. Egy pár roppant bagaris falja magába a civilizációt, s ont helyette háj-és halzsiragot. Az ilyen lábak természetesen nem szőnyegre, hanem gyékényre és szalmafonatos törőre lépnek.

Ni a peroczes legény, az egyetlen mindennapos jelenség. Ennek ugyan van bátorsága. Minden délután fölveszi a bati kosarat, kezébe a pómára fűzött sósperecezt, fejébe nyomja csinált-viragos kalapját, aztán végig sipol utca-hosszat. Az igaz, hogy van is hozzá tengerjáró csizmája. Minden ablakot rázorgatnak. Ezekben a borzasztó napokban ó a gyerekek örömszerzője. De minő áron! Ki tenné azt meg más, hogy így pocsokolja az embert, mint az a bizonyos pék, a jordan. Bizony a másik pék azt mondja: »tüsse a feki!« De ő maga üti ez alatt nem a feki. A peroczes legénynek, a réz krajczárakon felül, még egy pohár is kizárja, az ideiből, a nagy részvét jeltül.

Az asszonyép aurotat, réz és öket, régi csin-tányérokat fényesített; szab, foltoz, varr, köt, stoppol. Minden ruhatartó

szekrényt és fiókot kitűrtet, meg teli rak. A kisaszonyok regényeket olvasnak, rebuszokat fejtegetnek, s akármít tegyenek, kegyetlenül unatkoznak.

Az ur már a mult heten lehuza a burokat. Tegnap már dohányt is vágott. Ma egész délelőtt aláföl jár a szobában. Biz isten, nem sajnálna a fáradtságot, még a jövő teltalyi adót is bevinné. csak engedné a sár. Holtapn talán csak vetődik valaki. Az asszony erre a reménységre rögtön sílnifőzni kezd.

A legtöbb házban van egy szoba, tele dohányfüsttel. Az pedig nem magától támad, hanem úgy támasztják, néha hármásban, néha tizesben. Cseng a pohár és lapitják az asztal föléje nemzetivel.

Gazduram amott az al-soron tengerit morsoel. A Miska fiut hideg razzá, mert tele ette magát fiazduramnak magának kell koronkint le-lenézni a pinczegáborba, mert mi a mennyköt is csinál ilyenkor az ember egymaga. Dada Laci káromkodik, hogy megszűnik mindent, mielőtt ujhoz jutnaok. De élni csak köll.

Ebben a sáros időben magyar ember nem dolgozik. Hiszen ha főlszikna, ha főltagyna, akkor van fuvar. De még mennyi lesz majd a vasutnál. A reménység biztos. Addig, ha megfarag egy járomszegzet, elég téli munkára. Mibez is fogna. Még az anyuk is azt hányja: mit szőjék-fonják, olcsóbbanjutok hozzá a gyolcsos zsidónál. Fozzt tehát tollat.

A társaslet megszűnik. Nemcsak na pok, de hetek mulnak el, mig a legjobb ismerősök látják egymást. A kedélyekre tunyaság ül. Az otthonlet fogságra változik, mely azonban az elzarkozottságon kívül teljes szabadságot ad mindenhez, de ez a minden magában rejti a lomhaságot, az unalmat, a másokhoz való alkalmazkodás felbomlását, ezt az önmagunk terhet, melyet rögtön érünk, ha a mérleg serpenyőjében nincs semmi nyomatek, és csak egycs-egyedül magunk nyomunk, a kik kedvetünk akarmelyik, lonoscsak, duzzogók, kedvetlenek, senkítől sincs mit tartanunk, senkítől nincs mit várnunk, se egy ujjas szót, se egy elmes megfogyzást, se egy szikrányi melegséget az emberi kebelnek. Szinte ugy tetszik, hogy eltették magunkat jobb időkre, s most nincs más tünk, mint a hólyag-

papírral üvegbe leközött mindenféle izeknek.

Batýamuram uram ugy szokta mondani: ecetelágy.

A nők valóban sajnálatra méltók. Ok legjobban ki vannak téve annak a vesztésárnak, melynek sár a neve.

Méltórtassák csak rágondolni azokra a — csizmákra. No de azokra a csizmákra, a mikről mindjárt szó lesz, nem is lehet gondolni, ha valaki még nem látta. Egyáltalában azonban elgondolni, hogy egy csinos ur nő felhoz egy pár csizmat, azzal neki a babarékna, és meggy látogatába. De ugyan micsen szekér, kocsi? Van, a kinek van. Un nők számára különben nem igen akad, mert az uri nép egy része tanárokból, hivatalnokokból kerül ki. A kocsi különben is megbízhatatlan portéka. Először is a sima sártenger is rejteget mélyégees örvényeket. Másodszor az állatnak is meg van a maga biztossági regulája. Harmadszor vagy ráfér mindeuki a kocsiyra, vagy nem fér.

(Vége következik.)

Eltitkolt szereltem.

(A kapitány elbeszélése.)

— Az »Aradi Közlöny« eredeti tárczája —

A pünkösdi ünnepek alkalmával, néhány hétre vendéget kaptunk; atýamnak egyik régi barátját Erdélyből, egy honvéd századost. Ebed után vigam folyt a társalgás s a többek között tőle halottam a következő történetet is, a mint elbeszélte:

— Zsorkay báró vadászatra hívott. Van neki egyik erdélyi havasban birtoka, a hova minden évben elmegy néhány napi vadászatra, mert erdősége rendkívül gazdag vadakban. A birtok és az udvarház a vasuttól néhány negyedórára fekszik, s kocsin kell megtenni az utat odáig. Az állomásnál a báró bérlejo, egy 60 évesnek látzó ember várt reánk, komény utra készült szekérel és jó két lovával.

János, P a r e z s István, B a r l o t Domokos, V a r j a s y Lajos. — Árky Kálmán, Avarffy Ferenc, Inkei Emil, Kuntal János, Reichner Béla, Gyulai István, Schuster Illés, Tenner Ármán, Mátyók Pál, Barabás Péter, Pékár Károly, Mitter József, Bing Vilmos, Pollák Gyula, Spitzer Imre, Mülek Lajos, Schaffer Adolf, Millig Mátyás, Fényes Dezső, Mahler Ferenc, Hadanyai József, Virág Lajos, Barkó Ferenc, Rozsnyai Mátyás, Péterffy Antal, Darányi János, Steiner Jakab, Reichner Ferenc, Probst Ferenc, Pálffy Ede, Tizeti Lajos, Barabás Béla, Dániel Kálmán, Varjassy József, Vizer Péter, Weiss Dávid, Schöpfess Ede, Marek Samu, Hecker Ernő, Grünwald Ferenc, Domány József, Greiner Károly, Neumann Károly, Kondorosy József, Nagy Kálmán, Avarffy Géza, Mosóczy Gábor, Franer Károly, Reikay József, Prodanovics Dóme, Adler Lipó, Reisinger Zsigmond, Böhöm Lajos, Eckstein György, Marschall Lajos, Neumann Ede, Verboos Ádám, Keresztes Gyula, Hász Sándor, Szalay Károly, Póbitsék Ágost, Wally György, Lustig Adolf, Rosenberg Sándor, Pless Mór, Kornay Károly, Weidenfeld István, Sallay Béla, Elías Ármán, Sonntag Gyula, Dogara György, Ring Lajos, Pogany Lajos.

F á b i á n László főispán pontban 4 órakor a közgyűlést megnyitván, a napirend előtt megemlékszik T r e f o r t Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter halálával a hazát ért fájdalom csapásáról a közgyűlésre, hogy a közgyűlés fájdalommal jegyzőkönyvet írjon fel róla és a néhai családját jegyzőkönyvi kivonattal értesítse.

Az indítvány a képviselők körében egyhangú helyesléssel találkozik.

A v a r f f y Ferenccz dr. az iránt interpellálja a polgármestert, hogy igaz-e az, hogy a magyar aszfalttársaság által a ház tulajdonosok által készített aszfaltburkolatot a város nem veszi át, s hogy egyik utóbbi tanácsülésben ny. értelmű határozat hozott.

S a l a c z Gyula polgármester az interpellációra válaszul megjegyzi, hogy a tanács mindig saját legjobb meggyőződésére intézkedik a hozzá utalt ügyekben, ha a tanács határozatát bárki sérelmesnek találja, joga van a közgyűléshez az ellen apellálni.

A v a r f f y Ferenccz dr. a választ nem veszi tudomásul a kérelme folytán az interpelláció az októberi közgyűlésre tárgyalásra kerül.

A d l e r Lipót dr. a főkapitányt interpellálja: Van-e tudomása a főkapitány annak arról, hogy a napokban a Maros a Grillberger-csúcsosdában egy hullát vetett fel, s mit szándékozik tenni, hogy hasonló eshetőségeknek eleje vétecsék.

U r b á n y i János főkapitány válaszul tudja, hogy jövőre intézkedni fog, miköz az uszoda előtt korlát emeltesék.

S a l a c z Gyula polgármester erre vonatkozólag megjegyzi, hogy ezt nem lehet tenni, mert akkor ott a hullák felakadhatnak az egészségügyi szempontból sokkal károsabb volna, mintha a víz továbbvieszi, vagy feloldja a hullát.

A d l e r Lipót dr. kosár alkalmazását indítványozza, mert mindenütt alkalmazták ezt az uszodákban, csak éppen Aradon van e tekintetben kivétel.

A többség az indítvány felett napirendre tér.

Következék a napirendre tűzött ügyek tárgyalása.

A polgármester havi jelentése, mely egész terjedelmében közzé volt lapunkban, felolvasottnak tekintvén, tudomásul vétetik.

M ü l e k Lajos dr. kéreése után az általa benyújtott indítvány vétetik tárgyalás alá.

M ü l e k az iránt nyújtott be indítványt, hogy Arad város törvényhatósága a regale jog megváltásáról szóló törvényjavas-

lattal szemben intézen feliratot a kormányhoz az iránt, hogy a magyar kormány tekintetbe véve a városok különleges helyzetét, anyagi és eszellei misszióját, a városok tulajdonát képező regale jog megváltására vonatkozólag különleges intézkedéseket tegyen. A városokkal szemben a regale megváltási összeg megállapításánál elvált vétecsék fel, hogy az érték ne a legutóbbi évi jövedelem alapján állapítsák meg, hanem a regale jog értéke szabad bizonyítási eljárás útján határozassák meg. — Indítványozza tovább, hogy a felirat hozzájárulás és pártelátást végtelmen nyújtó törvényhatóságnak küldésük meg és a felirat indokainak csoportosítására egy bizottság küldésük meg ki.

A tanács ezen indítványt pártolva terjeszti be, minth a tanács egyhangúlag elhatározta, hogy a felirat intézkedik a kormányhoz és a pártolást ívgett a városi törvényhatóságoknak megkötetik. A felirat indokainak csoportosítására i n s t i t u t i o n s Kálmán főjegyző elnökelete alatt megválasztották: M ü l e k Lajos dr., V a r j a s y József, Árky Kálmán, S a r l o t t Domokos, P a r e z s István, Bing Vilmos, Hász Sándor és P l e s s Mór.

A belügyminiszterium a foglalkozást közvetítő és a cseléd-szervező üzemekről alkotott szabályrendeletet helyben hagyván, a cselédek által helyváltoztatások fizetett 10 korból 1887. és 1888. évben befolyt összegek 1889. év január 1-től kezdve fognak kiosztani. Ez összeg tulajdonképpen a férjhez menő legjobb cselédek jutalmazására fordították.

Ezen jutalomdíjak kiosztását egy bizottság eszközli, melynek elnöke a főkapitány s hivatalból tagjai a főjegyző és tiszti főjegyző, a törvényhatóság részéről a bizottságba beválasztották: A r k y Kálmán, Neumann Károly, Eckstein György és N i k o l i c s Péter.

P o z s o n y szab. kir. város közönsége közigazgatási bíróságok létesítése iránt a képviselőházhöz intézett feliratot megküldvén, a tanács indítványára hasonló értelemben pártoló felirat felterjesztése határozottat el.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium határozata, mely szerint az Arad város iskoláihoz 1880. évi augusztus hó 11-ik napján megválasztott tanítókat a városi tiszti nyugdíj intézetben megmaradhatnak s nem kötelesek az orezagos tanítói nyugdíj intézetbe belépni, — tudomásul vétetik.

A m kir. belügyminiszteriumnak a pálinkaárusítás jogi kezelésének folytatására iránt hozott határozatát jóváhagyó intézkedése tudomásul vétetik. A tanács megbízta a házi kezelés folytatásához szükséges intézkedések megtételével.

A tiszti igazságszóló által bemutatott több rendbeli szerződés jóváhagyat.

A tanács jelenti, hogy az angol aszfalttársaság kérvényt nyújtott be az iránt, hogy miután a Deák Ferenccz utcának a „Fehér Kereszt”-ből a fürdő-utózáig levő házak tulajdonosi köteleztek magukat a házuk elülső udvarjától kiaszfaltolni, olyanformán, hogy a község felét viselik és a kockaköveket, melyek a gyalogjáróról felekednek, átengedik a városnak, — rendelje el a város ezen munkának a szokásos feltételek melletti elkészítést. Ezzel kapcsolatosan olvastatik a fürdő utózáig az Altitia-terig terjedő házak tulajdonosainak kérvénye, melyben az iránt folyamodnak a közgyűléshez, hogy az eddigi gyakorlat szerint — miután négy háztulajdonos kivételével — ezen uton levő gyalogjárót hajlandók saját költségükön kiaszfaltolni, kötelezze a város ezen négy háztulajdonost a hozzájárulásra.

A tanács mindkét kérelmet teljesítést hozza javaslatba, minthogy hasonló dolgokban már ily értelemben határozott a köz-

gyűlés. A várost a költségekből 1502 frt terhelni.

M ü l e k Lajos dr. kérdést intéz az iránt, hogy 5 év múlva, midőn az aszfalttársaság juttalási határidőre lejár, ki köteles az aszfalt jó karban tartásáról gondoskodni.

P a r e z s István tanácsnok felvilágosítja, hogy a város.

M ü l e k Lajos dr. azon kérdést intézi, miért részesei a város oly előnyben az angol aszfalttársaságot a magyar ipar rovására, hogy csak az általa készített aszfaltot veszi át, mikor éppen most bizonyult be, hogy az angol társaság által készített aszfaltot allg két évi használat után már fel kell szedni s újból csinálni. Ajánlja, hogy az aszfaltmunkára pályázat hirdessék és az olcsóbb vállalkozónak adassék oda a munka.

P a r e z s István tanácsnok megjegyzi, hogy nem azért kellett az angol aszfalttársaságnak most felzedegetni a két év előtt készített aszfaltot, mintha az már rossz lenne, hanem a városnak nagyon szigorú szerződés van e társasággal és csak egy miliméterrel is több kopás észlelhető, mint a menyi a szerződésben ki van kötve, köteles a társaságot újabb saját költségén elkészíttetni.

S a l a c z polgármester visszautasítja azon vádat, mintha a tanács minden ok nélkül pártolná az angol társaságot. A város még a múlt évben kijelölt egy utronalat a magyar aszfalttársaság részére, — hogy ott próba aszfaltozást eszközölhessen, — de ezt még mostanig sem tette s így a tanács nem ismerheti a társaság munkáját. Különben is a tanács nem mondta ki, hogy nem fogadja el a magyar társaság által készített munkát, csak azt mondta ki, hogy addig, míg annak jóságról meg nem győződik, nem sorozza az általa szabályba, melybe az angol társaság azzal készített.

A v a r f f y Ferenccz, Keresztes Gyula és Reichner Ferenccz felszólalása után a közgyűlés elhatározta, hogy ezen aszfaltmunkákra pályázat hirdetendő.

Z e m p l é n y i Sándor a színház-épületi kávéház bérleléséről — mint már említettük — egy újabb kérvényt nyújtott be a tanácshoz. Zemplényi arra kéri a várost, hogy a régi rozogant kiosk helyébe újat építsen és a kávéházat parkettirozassék ki. A költségek felét kötelezi magát sajátjából fizetni. Nevezetesen kötelezi magát a kioskot belga ívvel bevégeltetni, kívül befestetni, a kiosk elülső tért újabb aszfaltoztatni s oda egy széköt kint felállítani. A tanács kérvényt pártolva terjeszti be. A költségvetés szerint a városnak ezen munka 2200 frtba kerülne.

N a g y Kálmán a kérvény teljesítése ellen, V a r j a s y József a város jól felosztott érdekében a tanács javaslata mellett szólta fel. Szóltak még ellene M ü l e k Lajos és mellette A d l e r Lipót. Végül miután S a l a c z polgármester alaposan kifejtette, hogy csak a város érdekében eszlekedik a közgyűlés, ha a tanács javaslata elfogadja, elnököl főispán a kérdést szavazásra bocsátotta.

A tanács javaslata mellett szavaztak 36-an, ellene 25-en. E szerint Zemplényi kérelme teljesítésére a tanács javaslata értelmében.

A tanács előterjesztésére több rendbeli új épületre a kézségi adómentesség megadatott.

Az iskolaszék javaslatára a nagykorú leányiskolához egy 300 frt fizetésű egybekötött tornatanítói állás szervezése elhatározottat. E határozat jóváhagyás végett a miniszteriumhoz lesz felterjesztendő.

A belügyminiszteriumnak a gyakori túvizek elhárítása tárgyában kibocsátott körrendelet folytán a városi vonatkozó szabályrendelet átannulmányozására és a netalán szükségesnek mutatózó pótlásokra vonatkozó indítványok megtételére a főkapitány elnökelete alatt egy bizottság küldött ki. E bizottság tagjai: M ü l e k Lajos dr., P é t e r f f y Antal, S c h ö r Albert és B a r a b á s Péter.

Ezután a közgyűlés még néhány kisebb jelentőségű ügy elintézésére az esti 6 és fél óráig véget ért.

Az „Aradvidéki tanító-egylet.” XIX-ik közgyűlése.

Az „Aradvidéki Tanító Egylet” XIX. közgyűlése mint már több ízben jelentettük, szeptember 17-dikén és 18-án fog Aradon megtartani. A közgyűlés teljes sorrendje a következő:

1. Vasárnap szeptember 16-án megérkezés, elszállásolás, este 8 órakor találkozás Wittmann sörcsarnokban.

2. Hétfőn, szept. 17-én reggel 8 órakor előértekezlet a templom-utcai iskola rajztanteremben.

3. Ugyanazok hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepélyes ülése a városi háza dísztermében.

4. Ülés után a tanügyi kiállítás megtekintése.

5. Délután 5 órakor társasébed a városligetben.

6. Kedden szept. 18-án zárülés a templom-utcai fu-iskola rajztantermében és a közgyűlés berekesztése.

A) Az előértekezlet tennendői.

1. A díszelnök kiküldetése.

2. A díszgyűlés tárgyait megválasztása.

3. A bizottságok megrövezése és pedig: a) a központi pénztár megválasztása, b) a „Segély-alap” és „Erdős-alap”, c) a könyvtár és taneszműanyag megválasztása, végül d) az évi költségvetés előirányzása eljárással.

4. A bejelentett önkéntes adományok közli azoknak kijelölése, melyek a zárülésen tárgyalás alá veendőek.

5. A zárülés sorrendjének végleges megállapítása.

B) A díszgyűlés.

1. Kijelölt megválasztás a díszelnökhöz.

2. Elnök megnyitja.

3. Emlékszó a megholtakról Trefort Ágoston m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter és egyetli dísztag felett.

4. Előadások és a kijelölt tételek megvitatása.

5. Az ünnepély bejárása.

C) A zárülés tennendői.

1. Elnök megnyitja.

2. Jelentések u. m. a) az elnök évi jelentése, b) a számvizsgáló bizottságok jelentései (főpénztár, „Segély-alap”, „Erdős-alap”, könyvtár és Múzeum) az évi költségek előirányzata.

3. Indítványok tárgyalása.

4. Tisztújítás.

D) Bejelentett előadások.

1. Pótsiztelendő Z á h o r a József székfoglaló előbeszédje (Selmeczbánya melletti érkérek: „A f a r a g á s a t i i s k o l á k j e l e n t é s e s l é t e s i t é s e k m ó d o z a t a i ” ezimes és bemutatja az általa alapított ilyen iskolának munkáját a pécsi kiállításról Aradra szállított műtárgyakat).

2. Általános vagy egyéni legyen-e a nevelés és egyáltalán mily nyervelem fordítandó azokra, kiknek az általános nevelés hasznára nincs sajátosság várakozás, vagy másféle oknál fogva? — E tétel S z a t h m á r y István ur dolgozta ki a következő gondolatmenetben:

1. A gyermek a ráható példák szerint nevelkedik.

2. Az általános nevelés nincs tekintettel az egyéniségre, hanem az általános eredményre.

3. Az általános nevelés nem elegendő, mert az egyén csak ideig-óráig simul az egészhez.

4. Szükséges az egyénenként való nevelés is, mert fényes eredményt csak ez biztosít.

5. Az egyéni nevelés nehezebb, mert a gyermek rejtőgetni igyekszik hibáit s kivált annak okait.

6. A hibák és azok okainak felderítésénél nagy szerepet játszik a véletlen, a miért a tanítóknak nagy megfigyelő tehetőség és éberséggel kell bírnia.

7. A hibák és azok okai eltávolításánál főszerepet kell juttatni az ellentétes erény gyakoroltatásának.

8. A végső szék: a megfigyelés és büntetés csak a nagyon könnyelmű vagy nagyon megrögzött természetű gyermekeknél alkalmazandó.

9. Semmiképp sem javuló gonosz gyermekek a javító intézetekbe (szeretet-házakba) küldendők.

III. „Az évrő vizsgálatok”, melyet Szilágyi György ur dolgozott ki s következő gondolatmenettel:

1. A törvény és törvényrendelet megkivánja a nyilvános évrő vizsgálatok tagtársát, de nem határozzák meg annak módját.

2. A miként nálunk az évrő vizsgálat megtartatik, az egy régi korszaknak maradványa.

3. Az iskola mai napság egész éven át vizsgálat és megfigyelés alatt áll az összes illetékes hatóságok részéről, a mi okból az vé minden szakában látjuk az iskolai élet elmosáseiról.

4. Ebből a következők, miszerint az évrő vizsgálat mar csak a tanulók szűke s egyéb érdekelte felek részére tartatik meg.

5. Hogy a törvénynek is elég legyen tőve, az iskolai hatóság is teljes képét lássa az egész évi eredménynek, ajánlatos volna a következő eljárás:

a) a tanító az évrő ünnepélyt megelőzőleg 14 nappal befejezi a tanítást;

b) ezen utolsó két hét általános ismétlésekre fordítandó, a melyeken tetszés szerint időben megjelenhet az iskolai hatóság képviselője, hogy bármelyik, vagy valamennyi tantárgyból vizsgálatot tartson s az ered-

ményről illető helyre azonnal jelentést terjesztessen be;

c) ha e jelentés netán kedvezőlen lenne, az a tanítóknak tudomására hozassék, hogy szükség esetén újabb vizsgálatot kérelmezhetnek, melyen több tanítóknak (szakembernek) is jelen kell lennie;

d) az ismétlés utolsó két hetében a szülők és tanügybarátok is megjelenhetnek az iskolában, hogy tudomást szerezzenek egy a tanító eljárásáról, mint a tanulók előhaldásáról.

e) az utolsó napon évrő ünnepély tartandó a szülők, tanügybarátok és a hatóság képviselője jelenlétében. Az ünnepély alkalmán a tanító (tanító) határozta meg a helyi viszonyok szerint.

IV. Tehet-e a tanító valamit arra, hogy a kézműipari pályára iránt kedvezőbb véleményre bírja a magyar közpénztár? — Az előadást tartja W e b e r József ur. aradi tanító a következő gondolatmenettel.

A tanító igenis tehet valamit arra, hogy a kézműipart kedvelte tekerje s e részben szerepe három irányban lehet.

I. Az iskolában keltetheti fel a tanulók hajlamát az ipari pályára iránt:

a) ha az iparosok előnyeit esetleg más foglalkozással szemben;

b) ha igen sok olyan, kiváló iparos életéről beszél és olvasat, kik hirre és vagyona miatt szert szorgalmuk és intelligenciájuk által;

c) ha számtani dolgozatokban gyakran kitérít, mennyivel több hasznot bájtanak és jövedelmet biztosítanak az iparosok mint az östermelés, vagy a szállami munka;

d) ha az iskolából kilépő ifjakat buzdítja, hogy iparosokká legyenek.

II. Az iskola falain kívül részt vehet a tanító az iparosok érdekeinek előmozdításában s így a közepozitív figyelmet az ipar felé irányozhatja:

a) ha az iparos körök jó irányú törekvéseit pártfogolja;

b) ha az iparosok érdekében irodalmilag is fellép tehetősége szerint;

c) ha oda hat, hogy az ipartanonozok humánus elhárításban részesüljenek és teljesen ügyessé képerieszenek;

d) ha a jobb módú iparosokat buzdítja, hogy saját tehetőségük gyermekeiket ne erőszakolják tudományos pályára, hanem neveljék iparosokká.

III. A tanító a magyar közpénztárt kedvezőbb véleményre hangolhatja az által is, hogy ő maga is példát mutat, midőn gyermekeit lehetőleg ipari pályára adja.

V. F i s c h e r A n t a l, aradi tanító tőtele a következő:

„A tanító-egyleti élet hanyatlásának okairól és emelésének eszközeiről:

A) A hanyatlás okai lehetnek:

1. Az egyet területének kiterjedtsége s ennél fogva a nehékes közlekedés a központon.

2. A tanácskozáskor érzékesegység, érdektelenség, minck okát kereszthetik az egyet vezetőiben, az előadókban, a résztvevőkben, sőt mindnyáiban együttvére is.

3. Az egyet működés látványos sikertelensége s a tanító-állás hatóságok általános ismerése.

4. Az okvetlenül szükséges kártári egycetítésnek hiánya.

5. Azon káros visszahatás a tanítói kar felelőtlenségére, mely a különböző hatóságok abbeli versengéséből származik, hogy az iskolát s a tanítót mindegyik a maga gyámsága alá helyezni igyekszik.

6. Egyéb életviszonyok.

B) Eszközök az egyetli élet élénkítésére:

1. Az egyet vezetőknek feladata oly tárgyakat napirendre tűzni, melyek egy tudományosan, mint pedagógiai képző határnak és érdekek legyenek.

2. Az előadó ismerje kötelességének tárgyát lehetőleg tőköteten. azaz egy kidolgozni, hogy előadásával érdeklődést és hatást keltsen, élvezetet nyújtson és a tanácskozáskor, üléseket ez által megkedveltesse.

3. Arában résztvevők ismerkedjenek meg már előzetesen a tanácskozási tárgyalással, hogy az abból következő vita eredményes lehessen.

4. Minután rend a lelke mindennek, feltétlenül szükséges, hogy az egyetli tagok a házi szabályoknak alvessék magukat és őszinte igyekezettel az egyet és a tanítói állás érdekeit szolgálják.

VI. V e r n e r L á s z l ó, aradi tanító előadása ez:

„Milyen viszonyokkal lenne elérhető, hogy az alhumánizmus az iskolában ne érvényesüljön?”

T h e s i e k: A) Az iskola ne engedjen tért az alhumánizmusnak:

1. mert az élbe kitzított eszt a nevelésben vagy épen nem, vagy csak kis mértékben fogja vele elérhetni;

2. sőt a legtöbb gyermeknél az alhumánizmus mellett a rossz szokások és hajlamok inkább növekednek, semhogy csökkennének;

3. az alhumánizmus legjobb esetben is kizárólag jellemeket, önmagukkal tehetetlen egyéneket, pulya élési embereket ad a társadalomnak.

B) Az alhumánizmus elhárításánál tényleg lehetnek:

1. maga a tanító, ha igyekszik szigorúan olyan humánus módon eljárni, hogy egy a szülők mint a hatóság méltányosnak találják eszlekedését;

2. a képző intézetek, ha a leendő tanítókkal megismertetik a humánus szigorúság alkalmazásának módját;

3. a tanítóegyletek, midőn az alhumánizmus követelését megbeszélnek és tárgyalásuk eredményét a közönséggel megértetik igyeksznek;

4. a kir. tanfelügyelő, ha a befolyó panaszokat a paedagogia elvei szerint bírálják meg és ezen szempontból itélkeznek.

VII. K a r a s o n y i M á r i a, aradi nőipariiskola tulajdonos előadása: A n d i p a r i s k o l á k r ó l.

7. A nőipar gazdag kincseket rejtő talaj, mely művelésre vár; kultur-és nem-

A báró és bérleje kezét fogták, s ebben a kézfogásban több volt a leereszkedő bárátság, meg a tisztességadásánál.

— Hogy van, édes öregem? kérdé az után szivesen a báró.

— No, hát csak csikorgok elegyesen, mint mindig, báró ur, — felelé a béró, s ezzel felültünk a szekérre, melyet a lovak hirtelen megragadtak. A kocsni derekasan megrázott hazáig, s ott bizony jól esett a pompás vacsora, melyet a béró gazdaszszonya feltálat.

A béró is velünk evett, s egy asivar elszívása után, melylyel a báró kínálta meg engedelmet kért a távozásra.

— Ugy, ugy édes barátom, menjen fektüdni; tudom, hogy korán szokott kelni.

A báró hangjában annyi sziveség, melegség; a béró viselkedésében annyi ragaszkodás volt, hogy feltűnt előttem.

— Igen hű embere lehet ez önnek, báró ur, — mondam.

— Oh, több ennél, kedvesem. Ennek az embernek a története igen szomorú dráma. Hallgassa meg, elmondom.

Midőn atyám még huszár-eszredes volt, a beestletes Faragó János (ez a béróml neve) legénye volt. Akkor is magával vitte az ügyes, hű fiút, mikor nyugalmába volt, s otthon, kastélyunkban komornyik lett. Akkor mentem haza én is nagy utazásomból.

Szolgált az időben anyámnál egy komorna, Klára nevű, a kínél kedvesebb teremtet, szebb női arcot keveset láttam életemben. Nem tagadom, hogy néhányzóf megcsókoltam a szép gyermeket, de eszűszöm önnek! — szemmi szándékom nem volt vele.

Már csak azért sem, mert észre vettem, hogy János halálisan szerelmes a leánykába. Tudja, az valami különös szere-

lem volt. Nem örült a fiú, nem szenvedélyeskedett, hanem lehetett látni rajta, hogy ez a szerelem megéli, ha Klára nem lesz a felesége. Én közöltem a viszonyt szülőimmel, s őök brömmel egyeztek bele a házasságba. Sőt atyám e kis hírtokot azonnal bérbeadta Jánosnak. A leányt egyáltalán rábeszéltek, hogy legyen a János neje s anyám még szép kelengyét is ígért, ha hozzá megy. Klára — ugylátam — nem szerette Jánost, de nem ellenkezett, hanem szó nélkül neje lett.

De e perozóló kezdve mintha valami titkos bánat kezdte volna emészteni. Nem énekelte, nem pajzánkodott; kedve oda lett és gyakran airt! Aztán elkötözték ide s tudom, hogy jó, hű feleség volt, a ki ellen Jánosnak soha panaszja nem volt, nem lehetett.

Hanem napról-napra hervadt a szép teremtet. Egy esős októberi napon ismét ide jöttem vadászni.

Jánost mély bánatban találtam. Klára meghalt!

— Szegény asszony; bizonyára mellbeteg volt — mondam Jánosnak igaz részvétell.

— Oh nem, uram. Kláramat a bánat ölte meg.

— Hogy-hogy?

— Elkartam ön előtt titkolni, de jó angyalom halálos ágyán kért, hogy mondjam el báró urnak. Mikor végső perozeiben papot kívánt, egyuttal engem is oda hívott

